

Betænkning afgivet af Miljø- og Fødevarerudvalget den [20. november 2024]

3. udkast

(Ændringsforslag fra miljøministeren)

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af lov om miljøbeskyttelse

(Styrket affaldstilsyn, herunder modtagekontrol og håndhævelse af forbud mod destruktion af usolgte forbrugerprodukter, og ophævelse af bestemmelser om genbrugsområder på genbrugspladser)

[af miljøministeren (Magnus Heunicke)]

1. Ændringsforslag

Miljøministeren har stillet 3 ændringsforslag til lovforslaget.

2. Indstillinger

◇

Siumut, Inuit Ataqatigiit, Sambandsflokkurin og Javnaðarflokkurin havde ved betænkningssagens afgivelse ikke medlemmer i udvalget og dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske bemærkninger i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

3. Politiske bemærkninger

Alternativet

Alternativets medlem af udvalget anerkender lovforslagets intentioner om at styrke genanvendelse og genbrug af erhvervsaffald. Alternativet er enige i at frisætte kommunerne for bureaukrati i forbindelse med genbrugsområder på kommunale genbrugspladser. Dog er vi kritiske overfor en række helt centrale punkter i lovforslaget. For det første er det kritisabelt, at lovforslaget tillader en administrativ afvisning af affald, som ikke forhindrer affald, der kan genbruges, i at blive brændt af. Det bliver nævnt i lovforslaget, at det i mange tilfælde ikke vil være muligt fysisk at afvise affaldslæsset, da man mangler anlæg, hvor affald kan omdirigeres til sortering såsom egnede stikprøveanlæg. Derfor frygter Alternativet, at man med lovforslaget ikke reducerer afbrænding af materialer, der er egnede til genanvendelse, hvilket ellers netop er lovforslagets intentionen.

Endnu mere kritisabelt er det, at høringssvar peger på, at forbrændingsanlæg kan have incitament til at modtage affald, som burde afvises, for at udfylde kapacitet på anlægget. Man risikerer altså, at der bliver afbrændt affald, som er egnet til genanvendelse. Dette er alvorlige kritikpunkter. Alternativet mener, at vi bliver nødt til at lave lovgivning, der i endnu højere grad forpligter affaldssektoren til reelt at understøtte en cirkulær økonomi, som anses for bydende nødvendig i lyset af klimakrisen. Uden stram og ambitiøs lovgivning skaber vi ikke incitament til at skabe den dygtigste og bedst mulige affaldsbranche, der benytter sig af best practice.

Afslutningsvis skal det nævnes, at Alternativet er enige i forslaget om ikke at implementere nationale standarder for, hvordan kommunerne arbejder med genbrugsområder på genbrugspladserne. Affaldshåndteringen fungerer forskelligt på tværs af kommunerne, og derfor skal de have frihed til at implementere de løsninger, der passer bedst til den lokale kontekst. Det er vigtigt, at vi sætter ambitiøse krav til kommunerne, men vi mener ikke, at vi skal detailregulere kommunernes arbejde med affaldshåndtering.

<Parti/partier>

◇

4. Ændringsforslag med bemærkninger

Ændringsforslag

Af miljøministeren, tiltrådt af ◇:

Til § 1

1) Nr. 2 affattes således:

»2. § 48, stk. 1, nr. 2, affattes således:

»2) planlægning, etablering, drift og administration af genbrugsområder på genbrugspladser i tilknytning til affaldshåndtering.«

[Hjemmel til gebyrfinansiering af genbrugsområder på genbrugspladser]

2) Nr. 3 udgår.

[Konsekvens af ændringsforslag nr. 1]

3) Efter nr. 3 indsættes:

»01. I overskriften til kapitel 7 udgår »genbrug.«

[Konsekvensændring som følge af den foreslåede bestemmelse i § 1, nr. 4]

B e m æ r k n i n g e r

Til nr. 1

Der findes hverken i miljøbeskyttelsesloven eller i administrative regler en eksplicit hjemmel til, at initiativer vedrørende genbrugsgenstande kan finansieres over affaldsgebyrerne. Det fremgår af miljøministerens svar af 16. november 2010 på spørgsmål nr. 4 (L 13) til Folketingets Miljø- og Planlægningsudvalg, at kommunerne efter de gældende regler har adgang til at gebyrfinansiere udgifterne til opgaver, som har en naturlig tilknytning til de kommunale affaldsordninger, og at dette eksempelvis kan være etablering af et byttehjørne på genbrugspladsen. Energi-, forsynings- og klimaministeren gentog denne forståelse i svar af 19. juni 2018 på spørgsmål 287 (alm. del) fra Energi-, Forsynings- og Klimaudvalget.

Det foreslås med ændringsforslaget, at kommunalbestyrelsen fastsætter gebyrer til dækning af udgifter til planlægning, etablering, drift og administration af genbrugsområder på genbrugspladser i tilknytning til affaldshåndtering.

Med ændringsforslaget skabes en særskilt hjemmel til at gebyrfinansiere udgifter til planlægning, etablering, drift og administration af genbrugsområder på genbrugspladsen i tilknytning til affaldshåndtering.

Kommunerne skal ved fastsættelse af gebyrer i medfør af den foreslåede bestemmelse anlægge en almindelig proportionalitetsvurdering, således at udgifterne står i et rimeligt forhold til formålet. Med dette menes kommunens opgaver på affaldsområdet, herunder affaldsforebyggelse. Kommunalbestyrelsen har desuden i medfør af almindelige kommunalretlige grundsætninger en forpligtelse til at handle økonomisk forsvarligt, og kommuner må ikke uden lovhjemmel yde tilskud til enkelte personer eller enkelte virksomheder, som kan resultere i en uretmæssige markedsfordel. Kommunalbestyrelsens lokale udmøntning af bestemmelsen skal i den forbindelse iagttage kommunalfuldmagtsreglerne og almindelige konkurrence- og statsstøtteretlige regler.

Det er frivilligt for kommunalbestyrelsen at etablere et genbrugsområde på genbrugspladsen. Med et genbrugsom-

råde menes et område på en kommunal genbrugsplads, hvor brugere af genbrugspladsen henstiller genbrugsgenstande med henblik på, at andre overtager dem. Med genbrugsgenstand menes genstand, der ikke er affald, og som indleveres på genbrugsområdet som genbrug.

Udgifter til planlægning, etablering, drift og administration af kommunale genbrugsbutikker samt udgifter til, at kommuner eller kommunale institutioner og virksomheder genbruger eller istandsætter genstande afleveret i genbrugsområder vil dog ikke kunne dækkes af gebyret. Gebyret vil endvidere ikke kunne dække udgifterne til kommunernes øvrige initiativer for så vidt angår genbrugsgenstande, og som ikke finder sted på genbrugspladsen, herunder i genbrugsområder i boligselskaber. Derudover vil gebyret endvidere ikke kunne dække udgifterne til genstande, som er indleveret på genbrugspladsen som affald, men som kommunen efterfølgende vurderer kan genbruges uden videre forberedelse og flytter til genbrugsområdet. Planlægning, etablering, drift og administration i den forbindelse kan i stedet gebyrfinansieres af kommunalbestyrelsen efter den gældende bestemmelse i miljøbeskyttelseslovens § 48, stk. 1, nr. 1, da genstandene er indleveret som affald.

Det forventes, at der med hjemmel i den gældende miljøbeskyttelseslovs § 48, stk. 4, vil blive fastsat regler om, at udgifterne til genbrugsområderne vil kunne omfattes af gebyret til genbrugsområder, jf. § 48, stk. 1, nr. 2, for henholdsvis husholdninger og virksomheder.

Det bemærkes, at ændringsforslaget ikke vil ændre på de grundlæggende principper for gebyrfastsættelsen. Kommunalbestyrelsens fastsættelse af gebyret til genbrugsområder, jf. § 48, stk. 1, nr. 2, vil således fortsat være underlagt hvile-i-sig-selv-princippet, og der vil skulle opnås fuld dækning af de omkostninger, som gebyret omfatter, men kommunen må ikke optjene et overskud. Derudover skal krydssubsidiering så vidt muligt undgås. Det betyder eksempelvis, at kommunen ikke må lade husholdninger betale for omkostningerne for virksomheder.

Ændringsforslaget vil endvidere ikke ændre på gældende ret i forhold til, at alle husholdninger i kommunen betaler gebyr for, at ordningen stilles til rådighed for husholdningerne, mens virksomheder alene betaler gebyr, når de gør brug af genbrugspladsen.

Til nr. 2

Det foreslås med ændringsforslaget, at lovforslagets § 1, nr. 3, udgår.

Ændringsforslaget vil medføre, at den konsekvensrettelse af henvisningen i § 48, stk. 8, til § 48, stk. 1, nr. 5, der er foreslået i lovforslagets § 1, nr. 3, udgår.

Den foreslåede ændring er en konsekvens af den affattelse af lovforslagets § 1, nr. 2, der foreslås med ændringsforslag nr. 1.

Til nr. 3

Kapitel 7 i miljøbeskyttelsesloven har overskriften »Affaldsforebyggelsesplan, genbrug, genanvendelse og renere teknologi«.

Det foreslås, at overskriften til miljøbeskyttelseslovens kapitel 7 ændres, således at »genbrug,« udgår af overskriften.

Ordet genbrug blev indsat i overskriften til miljøbeskyttelseslovens kapitel 7 med § 1, nr. 10, i lov nr. 898 af 21. juni 2022 samtidig med indsættelsen af § 50 f i miljøbeskyttelsesloven om miljøministerens bemyndigelse til at fastsætte regler om kommuners pligt til at etablere genbrugsområder på genbrugspladser i kommunen. Den foreslåede ændring er en konsekvens af den foreslåede bestemmelse i § 1, nr. 4, hvormed det foreslås, at miljøbeskyttelseslovens § 50 f ophæves.

5. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 3. oktober 2024 og var til 1. behandling den 10. oktober 2024. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Miljø- og Fødevarerudvalget.

Oversigt over lovforslagets sagsforløb og dokumenter

Lovforslaget og dokumenterne i forbindelse med udvalgsbehandlingen kan læses under lovforslaget på Folketingets hjemmeside www.ft.dk.

Anne Paulin (S) Lasse Haugaard Pedersen (S) Bjarne Laustsen (S) Camilla Fabricius (S) Thorkild Holmboe-Hay (S)
Ida Auken (S) Thomas Monberg (S) Kris Jensen Skriver (S) Thomas Jensen (S) Erling Bonnesen (V) nfm.d.
Kim Valentin (V) Anni Matthiesen (V) Hans Christian Schmidt (V) Charlotte Bagge Hansen (M) Karin Liltorp (M)
Hans Kristian Skibby (DD) fmd. Kristian Bøgsted (DD) Pernille Vermund (LA) Carsten Bach (LA) Rasmus Jarlov (KF)
Per Larsen (KF) Kim Edberg Andersen (DD) Mette Thiesen (DF) Carl Valentin (SF) Marianne Bigum (SF)
Søren Egge Rasmussen (EL) Leila Stockmarr (EL) Katrine Robsøe (RV) Helene Brydesholt (ALT)

Siumut, Inuit Ataqatigiit, Sambandsflokkurin og Javnaðarflokkurin havde ikke medlemmer i udvalget.

Socialdemokratiet (S)	50	Dansk Folkeparti (DF)	7
Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	24	Radikale Venstre (RV)	6
Danmarksdemokraterne – Inger Støjberg (DD)	15	Alternativet (ALT)	5
Socialistisk Folkeparti (SF)	15	Siumut (SIU)	1
Liberal Alliance (LA)	15	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Moderaterne (M)	13	Sambandsflokkurin (SP)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	10	Javnaðarflokkurin (JF)	1
Enhedslisten (EL)	9	Uden for folketingsgrupperne (UFG)	6

Møder

Udvalget har behandlet lovforslaget i 4 møder.

Hørings svar

Et udkast til lovforslaget har inden fremsættelsen været sendt i høring. Miljøministeren sendte høringssvarene og et høringsnotat til udvalget den 3. oktober 2024.

Bilag

Under udvalgsarbejdet er der omdelt 9 bilag på lovforslaget.

Spørgsmål

Udvalget har under udvalgsarbejdet stillet 16 spørgsmål til miljøministeren til skriftlig besvarelse, som ministeren har besvaret.